

OÜ Kindlustusmaakler Tiina Naur

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamise protseduurireeglid

01.11.2018

1. Üldsätted

- 1.1 Protseduurireeglites rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohta sätestatu kohaldub kõikidele ärisuhetele ja klientidega seonduvatele tehingutele, mille puhul OÜ Kindlustusmaakler Tiina Naur (edaspidi „Ettevõtte”) vahendusel sõlmitakse kindlustusleping.
- 1.2 Protseduurireeglites rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamise kohta sätestatu kohaldub kõikidele ärisuhetele ja klientidega seonduvatele tehingutele.
- 1.3 Käesolevad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamise protseduurireeglid reguleerivad:
 - 1.3.1 rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide hindamist, juhtimist ja maandamist;
 - 1.3.2 hoolsusmeetmete kohaldamist ärisuhte loomisel ja tehingute tegemisel;
 - 1.3.3 erisusi hoolsusmeetmete kohaldamisel;
 - 1.3.4 teavitamiskohustuse täitmist ja juhtkonna informeerimist;
 - 1.3.5 rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamist;
 - 1.3.6 andmete kogumist ja säilitamist.
- 1.4 Töötaja peab tundma ja rangelt järgima rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse, rahvusvahelise sanktsiooni seaduse, Finantsinspektsiooni juhendi “Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmed krediidi- ja finantseerimisasutustes”, “Euroopa Järelevalveasutuste ühised suunised rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riskipõhise lähenemisviisi põhimõtete ja riskipõhise järelevalve läbiviimise etappide kohta”, “Kliendi suhtes rakendatavad lihtsustatud ja tugevdatud hoolsusmeetmed ning tegurid, mida krediidi- ja finantseerimisasutused peaksid arvesse võtma, kui nad hindavad üksikute ärisuhete ja juhutehingutega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riski”, „Täiendavad meetmed rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks krediidi- ja finantseerimisasutustes”, Rahapesu andmebüroo juhendite ja käesoleva juhendi nõudeid.
- 1.5 Töötajad peavad tutvuma seaduste ja teiste õigusaktide muudatustega, mis ilmuvad rahapesu andmebüroo kodulehel <https://www2.politsei.ee/et/organisatsioon/rahapesu/index.dot>.
- 1.6 Töötajale tutvustatakse kehtestatud protseduurireegleid tööle asumisel allkirja vastu ning edaspidi vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord aastas.
- 1.7 Käesolevate protseduurireeglite ajakohasust kontrollitakse regulaarselt ja täiendatakse ning ajakohastatakse vajadusel, kuid mitte harvem kui üks kord aastas.

1.8 Töötaja, kes on tutvunud käesoleva tegevusjuhendiga, vastutab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ning rahvusvahelise sanktsiooni seaduse nõuete täitmise eest isiklikult seaduses sätestatud korras.

2. Mõisted

1

2

2.1 **Rahapesu** - kuritegeliku tegevuse tulemusel saadud vara või selle asemel saadud vara:

- tõelise olemuse, päritolu, asukoha, käsutamiseviisi, ümberpaigutamise, omandiõiguse või varaga seotud muude õiguste varjamine või kui on teada, et selline vara on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest;
- muundamine või üleandmine, kui on teada, et selline vara on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest, eesmärgiga varjata vara ebaseaduslikku päritolu või abistada kuritegelikus tegevuses osalenud isikut, et ta saaks hoiduda oma tegude õiguslikest tagajärgedest;
- omandamine, valdamine või kasutamine, kui selle saamisel on teada, et see on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest.

2.1.1 Rahapesu on ka punktis 2.1 nimetatud tegevustes osalemine, seotus nendega, nende toimepanemise katsed ning nende kaasaaitamine ja kihutamine või nende soodustamine või nendeks nõuandmine.

2.1.2 Rahapesuga on tegemist ka juhul, kui kuritegelik tegevus, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, toimus teise riigi territooriumil.

2.1.3 Rahapesuga on tegemist ka siis, kui sellise kuritegeliku tegevuse üksikasjad, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, ei ole kindlaks tehtud.

2.2 **Terrorismi rahastamine** – terrorikuriteo ja selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamine ning toetamine karistusseadustiku § 2373 tähenduses.

2.3 **Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus** – reguleerib krediidi- ja finantseerimisasutuste ning teiste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses sätestatud ettevõtjate ja asutuste, samuti rahapesu andmebüroo tegevust rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel.

2.4 **Rahvusvaheline sanktsioon** - meede, mis ei ole seotud relvajõudude kasutamisega ja mille kehtestamise on otsustanud Euroopa Liit, Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, muu rahvusvaheline organisatsioon või Vabariigi Valitsus selleks, et kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjaga säilitada või taastada rahu, hoida ära konflikte ja tugevdada rahvusvahelist julgeolekut, toetada ja tugevdada demokraatiat, järgida õigusriigi põhimõtteid, inimõigusi ja rahvusvahelist õigust ning saavutada muid Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmäärke.

2.5 **Rahvusvaheline finantssanktsioon** - rahvusvaheline sanktsioon, millega täielikult või osaliselt tõkestatakse rahvusvahelise finantssanktsiooni subjektile rahaliste vahendite ja majandusressursside kasutamine ja käsutamine või nende tema valdusesse andmine, sealhulgas keelatakse või piiratakse:

- rahvusvahelise finantssanktsiooni subjektile laenu ja krediidi andmine või muul sama laadi alusel rahaliste vahendite väljamaksmine;
- rahvusvahelise finantssanktsiooni subjektile hoiuste, dividendide, intressitulude ja muude seesuguste rahaliste vahendite väljamaksmine sularahas, tasumine

vekslite, tšekkide või muude makseviiside ja -vahenditega, samuti väärtpaberite, väärismetallide ja -kivide või muude selliste väärtuste võõrandamine, pantimine, kasutada või käsutada andmine;

- rahvusvahelise finantssanktsiooni subjektile hoiuse-, makse-, väärtpaberi- või muu konto avamine, hoiulaeka kasutada andmine või selliste teenuste osutamiseks lepingute sõlmimine;
- rahvusvahelise finantssanktsiooni subjektiga kinnisasjade, kinnistatud laevade ja registrisse kantavate vallasasjade või õigustega tehingute tegemine;
- rahvusvahelise finantssanktsiooni subjektile rahaliste vahendite ja majandusressursside pantimine või muul viisil tagatiseks andmine;
- rahvusvahelise finantssanktsiooni subjektiga kindlustuslepingu sõlmimine ja sellise lepingu alusel väljamaksete tegemine;
- rahvusvahelise finantssanktsiooni subjektiga ärisuhete alustamine või jätkamine.

2.6 Rahvusvahelise sanktsiooni subjekt - riik, teatud territoorium, territoriaalne üksus, režiim, organisatsioon, ühendus või rühmitus, kelle suhtes võetakse rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas õigusaktis ettenähtud meetmeid ning füüsiline või juriidiline isik, asutus, seltsing või mis tahes muu üksus, kes on otseselt nimetatud rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas või rakendavas õigusaktis ja kelle suhtes võetakse rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas õigusaktis ettenähtud meetmeid.

2.7 Rahvusvahelise sanktsiooni seadus – reguleerib füüsiliste ja juriidiliste ning erikohustusega isikute, samuti rahapesu andmebüroo tegevust rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamisel.

2.8 Erikohustusega isik – rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 6 kindlaks määratud ettevõtja või asutus, kellele tulenevad vastavast seadusest erikohustused rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamiseks. Ettevõtte on erikohustusega isikuks rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 6 p 6 tähenduses.

2.9 Rahapesu andmebüroo (RAB) – Politsei- ja Piirivalveameti iseseisev struktuuriüksus, mis teostab järelevalvet ning kohaldab riiklikku sundi seaduses ettenähtud alusel ja korras. Postiaadress: Tööstuse 52, 10416 Tallinn; e-post rahapesu@politsei.ee; telefon (+372) 612 3840.

2.10 Klient – isik, kes plaanib kasutada, kasutab või on kasutanud Ettevõtte poolt pakutavat üht või mitut teenust ja on Ettevõtte töötaja poolt tuvastatud.

2.11 Ärisuhe – suhe, mis tekib kestvuslepingu sõlmimisel Ettevõtte poolt teenuse osutamiseks või muul viisil turustamiseks või mis ei põhine kestvuslepingul, kuid mille puhul kontakti loomise ajal võiks mõistlikult oodata suhte teatavat kestvust ja mille jooksul teeb Ettevõtte teenust pakkudes korduvalt eraldiseisvaid tehinguid majandustegevuse käigus.

2.12 Kontaktisik – Ettevõtte juhatuse esimehe käskkirjaga määratud töötaja, kes on rahapesu andmebüroo kontaktisikuks ning tagab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks ning rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamiseks kehtestatud meetmete täitmise asutuses.

2.13 **Tegelik kasusaaja** – füüsiline isik, kes teeb oma mõju ära kasutades tehingu või toiminguga või omab muul viisil kontrolli tehingu, toiminguga või teise isiku üle ja kelle huvides, kasuks või arvel tehing või toiming tehakse.

- Äriühingu puhul on tegelik kasusaaja füüsiline isik, kes lõplikult omab või kontrollib juriidilist isikut piisava arvu aktsiate, osade, hääleõiguste või omandiõiguse otsese või kaudse omamise kaudu, sh osalus esitajaaktsiate või -osade kujul, või muul viisil. Seejuures on otsene omamine kontrolli teostamise viis, mille puhul omab füüsiline isik äriühingus 25 protsendi suurust osalust pluss üks aktsia või üle 25 protsendi suurust omandiõigust ja kaudne omamine kontrolli teostamise viis, mille puhul omab äriühingus 25 protsendi suurust osalust pluss üks aktsia või üle 25 protsendi suurust omandiõigust äriühing, mis on füüsilise isiku kontrolli all, või mitu äriühingut, mis on sama füüsilise isiku kontrolli all.
- Usaldusfondi, seltsingu, ühisuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse puhul on tegelik kasusaaja füüsiline isik, kes ühendust otsese või kaudse omamise kaudu või muul viisil lõplikult kontrollib ja kes on sellise ühenduse:
 - asutaja või isik, kes on varakogumisse vara üle andnud;
 - usaldusisik, vara valitseja või valdaja;
 - vara säilimist tagav ja kontrolliv isik, kui selline isik on määratud, või
 - soodustatud isik või kui soodustatud isik või isikud määratakse tulevikus, siis isikute ring, kelle huvides selline ühendus peamiselt asutati või tegutseb.

2.14 **Riikliku taustaga isik** – füüsiline isik, kes täidab või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid, samuti sellise isiku perekonnaliikmed ja lähedased kaastöötajad. Riikliku taustaga isikuks ei peeta isikut, kes ei ole tehingu tegemise kuupäevaks vähemalt aasta jooksul täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid ega sellise isiku perekonnaliikmeid ja lähedasi kaastöötajaid.

2.15 **Riskiisu** - Ettevõtte riskide taseme ja riskide tüüpide kogum, mida ta on valmis oma tegevuse käigus võtma oma majandustegevuse ja strateegiliste eesmärkide elluviimise nimel ja mille kinnitab kohustatud isiku kõrgem juhtkond kirjalikus vormis.

2.16 **Riiklik riskihinnang** - riikliku riskihinnang, millega:

- nähakse ette rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alaste õigusaktide, muude valdkonna ja sidusvaldkondade regulatsioonide ning järelevalveasutuste juhendite väljatöötamise ja muutmise vajadus;
- määratakse muu hulgas sektorid, valdkonnad, tehingumahud ja -liigid ning vajaduse korral riigid või jurisdiktsioonid, mille suhtes kohustatud isikud peavad kohaldama tugevdatud hoolsusmeetmeid, mida vajaduse korral täpsustatakse;
- määratakse muu hulgas sektorid, valdkonnad, tehingumahud ja -liigid, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise risk on väiksem ning kus on võimalik rakendada lihtsustatud hoolsusmeetmeid;
- antakse juhiseid ministriumidele ning nende valitsemisala asutustele vahendite eraldamiseks ja prioriteetide seadmiseks rahapesuga võitlemisel ning terrorismi rahastamise tõkestamisel.

3. Riskide hindamine

3.1. Ettevõtte tegevusega kaasnevate rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide tuvastamiseks, hindamiseks ning analüüsimiseks koostatakse riskihinnang.

- 3.2. Riskihinnangu koostamisel arvestatakse riskikategooriad, mis on seotud:
 - 3.2.1 kliendiga;
 - 3.2.2 toodete, teenuste või tehingutega;
 - 3.2.3 riikide või geograafiliste piirkondade või jurisdiktsioonidega;
 - 3.2.4 ettevõtte ja kliendi vaheliste suhtlus- või vahenduskanalitega või toodete, teenuste või tehingute edastamiskanalitega.
- 3.3. Riskihinnangu alusel määratakse kindlaks:
 - 3.3.1 väiksema ja suurema rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga valdkonnad;
 - 3.3.2 riskiisu, sh äritegevuse käigus pakutavate toodete ja teenuste maht ning ulatus;
 - 3.3.3 riskijuhtimise mudeli, sh lihtsustatud ja tugevdatud hoolsusmeetmed, et tuvastatud riske maandada.
- 3.4. Riskihinnangu ja riskiisu kindlaksmääramine dokumenteeritakse ning ajakohastatakse vastavalt vajadusele ja riikliku riskihinnangu avalikustatud tulemustele.
 - 3.4.1 Kliendiga seotud konkreetsete riskide hindamisel määratakse kliendi või tehingus osaleva isiku riskiprofiil, milles arvestatakse ettevõtte koostatud riskihinnangut ja vähemalt järgmisi asjaolusid:
 - 3.4.1.1. punktis 5.3.4 märgitud hoolsusmeetme rakendamisel (ärisuhtest või tehingust aruamine) kogutud teave;
 - 3.4.1.2. kliendi hoiustatava vara maht või tehingu käigus tehtavate tehingute varaline maht;
 - 3.4.1.3. ärisuhte eeldatav kestus.
 - 3.4.2 Riskiprofiilist tulenevalt määratakse kliendi riskiaste (tavapärane, tavapärasest madalam või tavapärasest kõrgem).

4. Hoolsusmeetmete kohaldamine

- 4.1. Hoolsusmeetmeid tuleb kohaldada:
 - 4.1.1 ärisuhte loomisel;
 - 4.1.2 ärisuhte väliselt tehingute juhuti tegemisel või vahendamisel, kui tehingu väärtus on üle 15 000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus (sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse tehingus ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul);
 - 4.1.3 kui isik soovib tasuda sularahas üle 10 000 euro või sellega võrdväärse summa muus vääringus (sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse tehingus ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul);
 - 4.1.4 hoolsusmeetmete kohaldamisel kogutud teabe kontrollimise või asjakohaste andmete ajakohastamise käigus varem kogutud dokumentide või andmete piisavuse või tõelevastavuse kahtluse korral;
 - 4.1.5 rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral.
- 4.2. Käeolevates protseduurireeglites ettenähtud hoolsusmeetmete kohaldamine on kohustuslik kõigile Ettevõtte töötajatele, kes loovad või haldavad kliendisuhteid ning puutuvad kokku klientidega või tehingutes osalevate isikutega.
- 4.3. Protseduurireeglite täitmise kontrollimehhanism on määratud kindlaks Ettevõtte sisekontrolli eeskirjaga.
- 4.4. Hoolsusmeetmete rikkumise tuvastamisel koostatakse tegevuskava hoolsusmeetmete järgimise vastavusse viimiseks.
- 4.5. Juhul, kui hoolsusmeetmete rikkumise avastamisel ilmneb kahju oht, algatatakse juhtumi uurimine vastavalt käesolevatele protseduurireeglitele.

5. Hoolsusmeetmete kohaldamine üldkorras

- 5.1. Hoolsusmeetmeid tuleb kohaldada ärisuhte loomisel või tehingu tegemisel tavapärasel korras, kui riskihinnanguga ja kliendi riskiprofiili alusel on tuvastatud, et ärisuhe või tehing kuulub tavapärase rahapesu või terrorismi rahastamise riski kategooriasse.
- 5.2. Hoolsusmeetmete kohaldamise ulatus ja täpne viis määratakse lähtuvalt varasemalt hinnatud või konkreetse ärisuhtega või tehtava tehingu või isikuga seonduvatest rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidest (riskiastmest) arvestades mõistlikkuse põhimõtet.

5.3. Üldkorras kohaldatavad hoolsusmeetmed on:

- 5.3.1 kliendi või tehingus osaleva isiku isikusamasuse tuvastamine ning esitatud teabe kontrollimine usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal, sh e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendite abil;
- 5.3.2 kliendi või tehingus osaleva isiku esindaja isikusamasuse ja esindusõiguse tuvastamine ning kontrollimine;
- 5.3.3 tegeliku kasusaaja tuvastamine ja tema isikusamasuse kontrollimiseks meetmete võtmine ulatuses, mis võimaldab veenduda selles, et Ettevõtte teab, kes on tegelik kasusaaja, ja saab aru kliendi või tehingus osaleva isiku omandi- ja kontrollstruktuurist;
- 5.3.4 ärisuhtest, tehingust või toimingust arusaamine ja asjakohasel juhul selle kohta täiendava teabe kogumine (sh arusaamine eesmärgist, määrates kindlaks isiku püsiva asu-, tegevus- või elukohta, kutse- või tegevusala, olulisemad tehingupartnerid, maksetavad ja juriidilise isiku puhul ka kogemuse);
- 5.3.5 teabe hankimine asjaolu kohta, kas isik on riikliku taustaga isik, tema pereliige või tema lähedaseks kaastöötajaks peetav isik;
- 5.3.6 ärisuhte seire.
- 5.3.7 Ärisuhte väliselt tehtava tehingu korral tuleb protseduurireeglite punkti 5.3.4 märgitud hoolsusmeetme kohaldamise asemel koguda teavet tehingus kasutatud vara päritolu kohta.
- 5.3.8 Kui see on asjakohane, tuleb koguda teavet kliendi rikkuse päritolu kohta.

6. Hoolsusmeetmete kohaldamine lihtsustatud korras

- 6.1. Hoolsusmeetmeid võib kohaldada ärisuhte loomisel või tehingu tegemisel lihtsustatud korras, kui riskihinnanguga ja kliendi riskiprofiili alusel on tuvastatud, et ärisuhe või tehing kuulub tavapärasest madalama tavapärase rahapesu või terrorismi rahastamise riski kategooriasse ja Ettevõtte tagab ärisuhete ja tehingute pideva monitooringu, et tuvastada ebatavalised tehingud ja tagada kahtlastest tehingutest teatamine protseduurireeglites ettenähtud korras.

6.2. Madalamale riskile viitavad järgmised asjaolud:

6.2.1 Klient on:

- 6.2.1.1. reguleeritud turul noteeritud äriühing, kelle suhtes kohaldatakse avalikustamiskohustusi, millega on kehtestatud nõuded, et tagada tegeliku kasusaaja puhul piisav läbipaistvus;
- 6.2.1.2. Eestis asutatud avalik-õiguslik juriidiline isik;

- 6.2.1.3. Eesti või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi valitsusasutus või muu avalikke ülesandeid täitev asutus;
- 6.2.1.4. Euroopa Liidu asutus;
- 6.2.1.5. enda nimel tegutsev krediidiasutus või finantseerimisasutus, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või kolmandas riigis asuv krediidiasutus või finantseerimisasutus, kelle kohta kehtivad tema asukohariigis Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärsed nõuded, mille täitmise üle tehakse riiklikku järelevalvet;
- 6.2.1.6. isik, kes on punktis 6.2.2 nimetatud tunnustele vastava riigi või geograafilise piirkonna resident.

6.2.2 Esinevad geograafilisi riske vähendavad asjaolud, mille puhul klient on pärit järgmisest riigist või tema elu- või asukoht on järgmises riigis:

- 6.2.2.1. Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis;
- 6.2.2.2. kolmandas riigist, kus on tõhusad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemid;
- 6.2.2.3. kolmandas riigis, kus usaldusväärsete allikate kohaselt on korruptsiooni ja muu kuritegeliku tegevuse tase madal;
- 6.2.2.4. kolmandas riigis, kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, aruannete või avaldatud järelaruannete kohaselt on kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuded, mis on kooskõlas rahapesu tõkestamise nõukojaga (Financial Action Task Force) muudetud soovitusetega, ning kus neid nõudeid tõhusalt rakendatakse.

6.2.3 Esinevad toote, teenuse, tehingu või edastamiskanaliga seotud riske vähendavad asjaolud, milles:

- 6.2.3.1. sõlmitakse väikese kindlustusmaksega elukindlustusleping;
- 6.2.3.2. sõlmitakse pensioniskeemikindlustusleping, mis ei sätesta ennetähtaegset tagasiosstmise valikuõigust ning seda ei saa kasutada tagatisena;
- 6.2.3.3. tehing tehakse töötajatele väljateenitud aastate pensioni või muid selliseid pensionihüvitisi võimaldava skeemi raames, mille puhul kindlustusmaksed arvatakse palgast maha ning pensioniskeemi tingimused ei võimalda skeemis osaleja huvide üleandmist;
- 6.2.3.4. tegemist on finantstoodete või -teenustega, mis pakuvad asjakohaselt kindlaksmääratud ja piiratud teenuseid teatavatele kliendirühmadele, et suurendada finantsteenuste kättesaadavust;
- 6.2.3.5. tegemist on toodetega, mille puhul juhitakse rahapesu ja terrorismi rahastamise riski muude teguritega (nt rahalised piirmäärad või läbipaistvust tõstvad meetmed);
- 6.2.3.6. tegemist on maksekontoga seotud põhimakseteenustega.

6.3. Lihtsustatud korras kohaldatavad hoolsusmeetmed on:

6.3.1 punktides 5.3.1 – 5.3.6 nimetatud hoolsusmeetmed, arvestades järgnevaid erisusi:

- 6.3.1.1. punktides 5.3.1 ja 5.3.2 nimetatud meetmete kohaldamisel on lubatud kliendi või tema esindaja isikusamasust kontrollida usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal ka ärisuhte loomise ajal, kui seda on vaja, et äritegevuse tavapärasest käiku mitte häirida, tingimusel, et isikusamasuse kontrollimine viiakse lõpule võimalikult kiiresti enne siduvate toimingute tegemist;

- 6.3.1.2. punktides 5.3.3 – 5.3.5 nimetatud meetmete kohaldamisel on lubatud valida kohustuse täitmise ulatus ning selleks kasutatud teabe allika ja andmete usaldusväärsest ja sõltumatust allikast kontrollimise vajadus;
- 6.3.1.3. punktis 5.3.6 nimetatud hoolsusmeetme lihtsustatud korras kohaldamine on lubatud juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:
- kliendiga on sõlmitud kirjalikus, elektroonilises või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kehtiv leping;
 - Ettevõttele laekuvad ärisuhte raames maksed ainult konto kaudu, mis asub Eestis äriregistrisse kantud krediidasutuses või välisriigi krediidasutuse filiaalis või krediidasutuses, mis on asutatud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärseid nõudeid;
 - ärisuhtes tehtavate tehingute sissetulevate või väljaminevate maksete koguväärtus aastas ei ületa 15 000 eurot.

7. Hoolsusmeetmete kohaldamine tugevdatud korras

7.1. Hoolsusmeetmeid tuleb kohaldada ärisuhte loomisel või tehingu tegemisel tugevdatud korras, kui riskihinnanguga ja kliendi riskiprofiili alusel on tuvastatud, et ärisuhe või tehing kuulub tavapärasest madalama tavapärase rahapesu või terrorismi rahastamise riski kategooriasse.

7.2. Suuremale riskile viitavad järgmised asjaolud:

7.2.1 Tegemist on olukorraga, kus:

- 7.2.1.1. isikusamasuse tuvastamisel või esitatud teabe kontrollimisel on tekkinud kahtlus esitatud andmete tõe vastavuses või dokumentide ehtsuses või tegeliku kasusaaja tuvastamises;
- 7.2.1.2. tehingus osalev isik või klient on riikliku taustaga isik, välja arvatud kohalik riikliku taustaga isik, tema pereliige või lähedane kaastöötaja;
- 7.2.1.3. tehingus osalev isik või klient on pärit suure riskiga kolmandast riigist või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on suure riskiga kolmandas riigis;
- 7.2.1.4. klient või tehingus osalev isik on pärit sellisest riigist või territooriumilt või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on riigis või territooriumil, kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, aruannete või avaldatud järelaruannete kohaselt ei ole kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhusaid süsteeme, mis on kooskõlas rahapesu tõkestamise nõukojade soovitusetega, või mida loetakse madala maksumääraga territooriumiks.
- 7.2.1.5. ärisuhe toimib ebatavalistel asjaoludel, sh keeruliste ja ebatavaliselt suuremahuliste tehingute ning ebatavaliste tehingumustrite korral, millel ei ole mõistlikku, selget majanduslikku või õiguspärast eesmärki või mis ei ole konkreetse ärispetsiifika jaoks iseloomulik;
- 7.2.1.6. kliendiks on punktis 7.2.2 loetletud suurema riskiga geograafilise piirkonna resident;
- 7.2.1.7. kliendiks on juriidiline isik või muu juriidilise isiku staatust mitteomav isikute ühendus, mis tegeleb personaalse varahaldusega;
- 7.2.1.8. kliendiks on suuri sularahakoguseid käitlev ettevõtja;
- 7.2.1.9. kliendiks oleval või temaga seotud äriühingul on variaktsionärid või esitajaaktsiad;

- 7.2.1.10. kliendiks oleva äriühingu omandistruktuur näib äriühingu tegevust silmas pidades ebatavaline või liiga keeruline.
- 7.2.2 Esinevad geograafilisi riske suurendavad asjaolud, mille puhul klient, tehingus osalev isik või tehing ise on seotud järgmise riigiga või jurisdiktsiooniga:
 - 7.2.2.1. kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, üksikasjaliku hindamise aruannete või avaldatud aruannete kohaselt ei ole kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhusaid süsteeme;
 - 7.2.2.2. kus usaldusväärsete allikate kohaselt on korrupsiooni või muu kuritegeliku tegevuse tase märkimisväärne;
 - 7.2.2.3. mille suhtes on kehtestatud sanktsioonid, embargo või nendega sarnased meetmed, näiteks Euroopa Liidu või ÜRO poolt;
 - 7.2.2.4. mis rahastab või toetab terrorismi või mille territooriumil tegutsevad Euroopa Liidu või ÜRO poolt kindlaks määratud terroristlikud organisatsioonid.
- 7.2.3 Esinevad toote, teenuse, tehingu või edastamiskanali seotud riske suurendavad asjaolud, kus tegemist on:
 - 7.2.3.1. privaatpangandusega;
 - 7.2.3.2. toote pakkumise või tehingu tegemise või vahendamisega, mis võib soodustada anonüümsust;
 - 7.2.3.3. tundmatutelt või mitteseotud kolmandatelt isikutelt saadud maksetega;
 - 7.2.3.4. ärisuhte või tehinguga, mis luuakse või algatatakse viisil, mille puhul ei viibita kliendi, tema esindaja või tehingu poolega samas kohas ja ei kohaldata kaitseabinõuna isiku tuvastamist tehnoloogia abil;
 - 7.2.3.5. uute toodete ja uute äritavade, sealhulgas uue edastamismehhanismi või uue või areneva tehnoloogia kasutamine nii uute kui ka olemasolevate toodete puhul.
- 7.3. Töötaja peab punktides 7.2.1 – 7.2.3 nimetatud juhtudel kohaldama lisaks vähemalt ühte järgmistest tugevdatud hoolsusmeetmetest:
 - 7.3.1 isikusamasuse tuvastamisel täiendavalt esitatud teabe kontrollimine lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärinevad usaldusväärsest ja sõltumatust allikast;
 - 7.3.2 täiendava teabe kogumine ärisuhte, tehingu või toimingu eesmärgi ja olemuse kohta ning esitatud teabe kontrollimine lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärinevad usaldusväärsest ja sõltumatust allikast;
 - 7.3.3 täiendava teabe ja dokumentide kogumine ärisuhtes tehtavate tehingute tegeliku teostamise kohta, et välistada tehingute näilisus;
 - 7.3.4 täiendava teabe ja dokumentide kogumine ärisuhtes tehtavas tehingus kasutatavate vahendite allika ja päritolu tuvastamiseks, et välistada tehingute näilisus;
 - 7.3.5 tehinguga seotud esimese makse tegemine konto kaudu, mis on avatud tehingus osaleva isiku või kliendi nimel krediidasutuses, mis on registreeritud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärset nõuded;
 - 7.3.6 isiku või tema esindaja suhtes hoolsusmeetmete kohaldamine temaga samas kohas viibides.

- 7.3.7 Hoolsusmeetmete kohaldamisel tugevdatud korras tuleb kohaldada tavapärasest sagedamini ärisuhte seiret, sh hinnata hiljemalt 6 kuud pärast ärisuhte loomist uuesti kliendi riskiprofiili.

8. Suure riskiga kolmandates riikides tegutsevate isikute puhul kohaldatavad tugevdatud hoolsusmeetmed

- 8.1. Töötaja peab kliendi, isiku või tehingu kaudu kokkupuutel suure riskiga kolmanda riigiga kohaldama lisaks järgimisi tugevdatud hoolsusmeetmeid:
- 8.1.1 lisateabe hankimine kliendi ja tema tegeliku kasusaaja kohta;
 - 8.1.2 lisateabe hankimine ärisuhte planeeritava sisu kohta;
 - 8.1.3 teabe hankimine kliendi ja tema tegeliku kasusaaja rahaliste vahendite ning rikkuse päritolu kohta;
 - 8.1.4 teabe hankimine planeeritud või teostatud tehingute põhjuste kohta;
 - 8.1.5 kõrgemalt juhtkonnalt loa saamine ärisuhte loomiseks või selle jätkamiseks;
 - 8.1.6 ärisuhte seire tõhustamine, suurendades kohaldatavate kontrollimeetmete arvu ja tihedust ning valides tehingute näitajad, mida täiendavalt kontrollitakse;
 - 8.1.7 tehinguga seotud esimese makse tegemine konto kaudu, mis on avatud tehingus osaleva isiku või kliendi nimel krediidasutuses, kes on registreeritud või kelle tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses sätestatuga võrdväärsed nõuded;
 - 8.1.8 oma filiaali või esinduse tegevuse lõpetamine suure riskiga kolmandas riigis või erakorralise auditi tegemine krediidasutuse või finantseerimisasutuse suure riskiga kolmandas riigis asuvas tütarühingus või filiaalis või suure riskiga kolmanda riigi kohustatud isikuga korrespondentsuhte hindamine ja vajaduse korral lõpetamine.

9. Riikliku taustaga isikuga tehingu tegemisel kohaldatavad tugevdatud hoolsusmeetmed

- 9.1. Juhul, kui tehingus osalev klient, isik või nende tegelik kasusaaja on riikliku taustaga isik, riikliku taustaga isiku pereliige või riikliku taustaga isiku lähedaseks kaastöötajaks peetav isik, peab töötaja kohaldama lisaks järgmisi hoolsusmeetmeid:
- 9.1.1 kõrgemalt juhtkonnalt heakskiidu saamine selle isikuga ärisuhte loomiseks või jätkamiseks;
 - 9.1.2 meetmete rakendamine selleks, et teha kindlaks selle isiku rikkuse päritolu ja nende rahaliste vahendite allikad, mida ärisuhtes või juhuti tehingute tegemisel kasutatakse;
 - 9.1.3 ärisuhte seire tugevdatud korras tegemine.
- 9.2. Kui riikliku taustaga isik ei täida enam talle antud olulisi avalikke ülesandeid, peab vähemalt 12 kuu jooksul võtma arvesse riske, mis on kõnealuse isikuga jätkuvalt seotud, ning rakendama asjakohaseid ja riskitundlikkusest lähtuvaid meetmeid seni, kuni on kindel, et riikliku taustaga isikutele omaseid riske kõnealuse isiku puhul enam ei esine.

10. Isikusamasuse tuvastamine

- 10.1. Füüsilise isiku isikusamasuse tuvastamiseks on lubatud kasutada järgmisi kehtivaid dokumente:
- 10.1.1 Eesti riigiasutuste poolt välja antud isikutunnitus (ID-kaart);

- 10.1.2 Euroopa Liidu kodaniku ID-kaart;
 - 10.1.3 Eesti kodaniku pass;
 - 10.1.4 välisriigi kodaniku pass (Ukraina ja Vene Föderatsiooni sisepassid ei ole aktsepteeritavad)
 - 10.1.5 diplomaatiline pass;
 - 10.1.6 meremehe teenistusraamat;
 - 10.1.7 välismaalase pass;
 - 10.1.8 meresõidutunnistus;
 - 10.1.9 tagasipöördumistunnistus;
 - 10.1.10 tagasipöördumise luba;
 - 10.1.11 Eesti Vabariigis väljaantud juhiluba;
 - 10.1.12 välisriigis välja antud juhiluba, kui dokumenti on kantud kasutaja nimi, foto või näokujutis, allkiri või allkirjakujutis ja sünniaeg või isikukood;
 - 10.1.13 välisriigis välja antud reisidokument;
 - 10.1.14 alla 7-aastase puhul perekonnaseisutoimingute seaduse §-s 30 nimetatud sünditõend.
- 10.2. Kui punktides 10.1.1 – 10.1.14 nimetatud originaaldokumenti ei ole võimalik näha, võib kasutada isikusamasuse kontrollimiseks notariaalselt tõestatud või notariaalselt või ametlikult kinnitatud dokumenti või muud usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet, sh e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendeid, kasutades sel juhul andmete kontrollimiseks vähemalt kahte erinevat allikat.
- 10.3. Füüsiline isik tuvastatakse järgmiste andmete alusel:
- 10.3.1 nimi;
 - 10.3.2 isikukood, selle puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elu- või asukoht;
 - 10.3.3 teave esindusõiguse ja selle ulatuse tuvastamise ja kontrollimise kohta, ning kui esindusõigus ei tulene seadusest, siis esindusõiguse aluseks oleva dokumendi nimetus, väljaandmise kuupäev ja väljaandja nimi või nimetus.
- 10.4. Töötaja veendub punktides 10.3.1 – 10.3.2 nimetatud andmete õigsuses, kasutades selleks usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet. Kui tuvastataval isikul on kehtiv dokument või selle dokumendiga võrdsustatud dokument ning tema isikusamasus tuvastatakse ja seda kontrollitakse nimetatud dokumendi alusel või e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendite abil ning dokumendi kehtivus nähtub sellest dokumendist või on kindlaks tehtav e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendite abil, siis lisaandmeid dokumendi kohta säilitama ei pea.
- 10.5. Eestis registreeritud juriidilise isiku või Eestis registreeritud välisriigi äriühingu filiaali isikusamasuse tuvastamiseks tehakse kindlaks, kontrollitakse ja säilitatakse:
- 10.5.1 juriidilise isiku ärinimi või nimi;
 - 10.5.2 registrikood või registreerimisnumber ja -aeg;
 - 10.5.3 juhataja nimi või juhatuse liikmete või muu seda asendava organi liikmete nimed ja nende volitused juriidilise isiku esindamisel;
 - 10.5.4 sidevahendite andmed.
 - 10.5.5 juriidilise isiku poolt esindajale väljastatud volikiri.
- 10.6. Töötaja veendub punktides 10.5.1 – 10.5.5 nimetatud andmete õigsuses, kasutades selleks usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet. Kui töötajal on ligipääs äriregistri, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri või välisriigi

asjakohaste registrite andmete arvutivõrgu kaudu, ei pea punktides 10.7.1 – 10.7.3 nimetatud dokumentide esitamist kliendilt nõudma.

- 10.7. Töötaja tuvastab juriidilise isiku isikusamasuse järgmiste dokumentide alusel:
- 10.7.1 asjakohase registri registrikaart;
 - 10.7.2 asjakohase registri registreerimistunnistus või
 - 10.7.3 eelnevates punktides nimetatud dokumendiga võrdväärne dokument.
- 10.8. Kui punktides 10.7.1 – 10.7.3 nimetatud originaaldokumenti ei ole võimalik näha, võib kasutada isikusamasuse kontrollimiseks punktis 10.2 toodud võimalusi.
- 10.9. Eestis registreerimata välisriigi juriidilise isiku esindaja peab töötaja nõudel esitama oma volitusi tõendava notariaalselt või sellega võrdsustatud korras kinnitatud dokumendi, mis on legaliseeritud või kinnitatud legaliseerimist asendava tunnistusega (apostilliga), kui välislepingust ei tulene teisiti.
- 10.10. Isikusamasuse tuvastamiseks esitatud isikut tõendavad ja ettevõtte dokumendid säilitatakse.

11. Kliendi ärisuhte pidev monitoring (äriseire)

- 11.1. Äriseire hõlmab:
- 11.1.1 ärisuhtes tehtud tehingute kontrolli, et tagada tehingute kooskõla Ettevõtte teadmistega kliendist, tema tegevusest ja riskiprofiilist;
 - 11.1.2 hoolsusmeetmete kohaldamise käigus kogutud asjaomaste dokumentide, andmete või teabe regulaarset ajakohastamist;
 - 11.1.3 tehingus kasutatud vahendite allika ja päritolu tuvastamist;
 - 11.1.4 suurema tähelepanu pööramist ärisuhtes tehtavatele tehingutele, kliendi tegevusele ja asjaoludele, mis viitavad kuritegelikule tegevusele, rahapesule või terrorismi rahastamisele või mille seotus rahapesu või terrorismi rahastamisega on tõenäoline, sh keerukatele, suure väärtusega ja ebatavalistele tehingutele ja tehingumustritele, millel ei ole mõistlikku või nähtavat majanduslikku või õiguspärast eesmärki või mis ei ole konkreetse ärispetsiifika jaoks iseloomulik;
 - 11.1.5 suurema tähelepanu pööramist ärisuhtele või tehingule, kui isik on pärit suure riskiga kolmandast riigist või punktis 7.2,2 nimetatud geograafilist riski suurendavast riigist või territooriumilt või tal on nimetatud riigi kodakondsus või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on nimetatud riigis või territooriumil.
- 11.2. Punktis 11.1.4 märgitud kohustuse täitmisel selgitatakse välja nende tehingute olemus, põhjus ja taust, samuti muu teave tehingute sisu mõistmiseks, ning pööratakse nendele tehingutele suuremat tähelepanu.
- 11.3. Töötaja peab kontrollima isikusamasuse tuvastamisel kasutatud andmeid. Juhul, kui saab teatavaks informatsioon kliendi isikuandmete muutumise kohta või kui viimasest tehingust on enam kui 1 aasta möödunud, tuvastab töötaja uuesti kliendi isikusamasuse.
- 11.4. Töötaja peab pidevalt hindama ärisuhte vältel teostatud tehinguid. Juhul, kui klient teostab varasemalt teadaolevate tehingutega võrreldes ebatavalise tehingu, mille puhul ei ole teada, mis on tehingus kasutatud vahendite allikas ja päritolu, nõuab töötaja kliendilt teavet tehingus kasutatud vahendite allika ja päritolu kohta.

12. Elukindlustuse erisused

- 12.1. Protseduurireeglites ettenähtud üldkorras rakendatavaid hoolsusmeetmeid kohaldatakse elukindlustuse puhul järgmiste erisustega:
 - 12.1.1 kindlustuslepingus määratud soodustatud isiku nimi tehakse kindlaks kohe pärast selle isiku määramist või sellest isikust teadasaamist;
 - 12.1.2 kui soodustatud isikut ei määrata nimeliselt, vaid teatud tunnuste alusel või muul viisil, siis tuleb selliselt määratud isikute ringi kohta koguda piisavalt andmeid, et oleks tõendatud, et väljamakse tegemise ajal suudetakse soodustatud isiku isikusamasus tuvastada.
- 12.2. Soodustatud isiku isikusamasus tuvastatakse väljamakse tegemise ajal.
- 12.3. Kui kindlustusvõtja annab oma elukindlustuslepingust tulenevad õigused ja kohustused üle kolmandale isikule, peab Ettevõtte lepingu üleandmise hetkel tuvastama lepingu ülevõtja isiku.

13. Hoolsusmeetme täitmisel teise isiku andmetele tuginemise erisused

- 13.1. Punktides 5.3.1 – 5.3.4 nimetatud üldkorras kohaldatavate hoolsusmeetme täitmisel võib tugineda teise ettevõtte andmete, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - 13.1.1 ettevõtte kogub teiselt ettevõttelt teavet, et teada, kes on ärisuhet loov või tehingut tegev isik, tema esindaja ja tegelik kasusaaja ning mis on ärisuhte või tehingu eesmärk ja olemus;
 - 13.1.2 ettevõtte on taganud, et ta saab vajaduse korral viivitamata kätte kõik andmed ja dokumendid, mille puhul tugineti teise isiku kogutud andmetele;
 - 13.1.3 ettevõtte on teinud kindlaks, et teine ettevõtte, kellele tuginetakse, on ise kohustatud täitma ja täidab tegelikkuses hoolsusmeetmete kohaldamise kohustust (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärseid nõudeid, sh hoolsusmeetmete kohaldamise, riikliku taustaga isiku tuvastamise ja andmete säilitamise nõudeid, ning on või on valmis olema nõuete täitmise osas riikliku järelevalve all);
 - 13.1.4 ettevõtte kasutab piisavaid meetmeid, et tagada eelnevas punktis sätestatud tingimuste täitmine.
- 11.2. Teise ettevõtte andmetele tuginedes jääb Ettevõtte vastutavaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse nõuete täitmise eest.
- 13.2. Ettevõtte võib punktides 5.3.1 – 5.3.4 nimetatud hoolsusmeetmete kohaldamise kohustuse panna lepingu alusel kolmandale isikule (tegevuse edasiandmine) järgmistel tingimustel:
 - 13.2.1 tegevuse edasiandmine ei takista Ettevõtte tegevust ega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses sätestatud kohustuste täitmist;
 - 13.2.2 kolmas isik täidab kõiki Ettevõtte kohustusi, mis tegevuse edasiandmisega seonduvad;
 - 13.2.3 tegevuse edasiandmine ei takista Ettevõtte üle järelevalve tegemist;
 - 13.2.4 pädeval järelevalveasutusel on võimalik Ettevõtte kaudu teha järelevalvet edasiantud tegevust teostava isiku üle, sh kohapealse kontrolli või muu järelevalvemeetme kaudu;
 - 13.2.5 kolmandal isikul on olemas vajalikud teadmised ja oskused ning võime täita rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses sätestatud nõudeid;
 - 13.2.6 Ettevõttel on õigus piiranguteta kontrollida rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses sätestatud nõuete täitmist;

- 13.2.7 tagatud on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusest tulenevate nõuete täitmiseks kogutavate dokumentide ja andmete säilitamine ning Ettevõtte nõudmisel kliendi ja tema tegeliku kasusaaja tuvastamisega seotud dokumentide või muude asjakohaste dokumentide koopiade viivitamatu üleandmine või pädevale asutusele esitamine.
- 13.3. Ettevõtte võib punktides 5.3.1 – 5.3.4 nimetatud hoolsusmeetmete kohaldamisega seotud tegevuse edasi anda:
- 13.3.1 teisele rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse tähenduses kohustatud isikule;
- 13.3.2 organisatsioonile, ühendusele või liidule, mille liikmeks on kohustatud isikud, või
- 13.3.3 muule isikule, kes kohaldab käesolevas seaduses sätestatud hoolsusmeetmeid ja andmete säilitamise nõudeid ning kes on või on valmis olema nõuete täitmise osas Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis rahapesu tõkestamise alase või finantsjärelevalve all.
- 13.4. Kolmandale isikule tegevuse edasiandmise korral jääb Ettevõtte vastutavaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse nõuete täitmise eest.
- 13.5. Hoolsusmeetmete kohaldamise edasiandmisest tuleb teavitada järelevalveasutust.

14. Erisused isikusamasuse tuvastamisel ja andmete kontrollimisel tehnoloogiliste vahendite abil

- 14.1. Isikusamasuse tuvastamine ja andmete kontrollimine on kohustuslik tehnoloogiliste vahendite abil, kui:
- 14.1.1 ärisuhe luuakse e-residendiga või isikuga, kes on pärit Euroopa Majanduspiirkonna välisest riigist või kelle elu- või asukoht on sellises riigis, ning kui hoolsusmeetmeid ei kohaldata isiku või tema esindajaga samas kohas viibides;
- 14.1.2 kui ärisuhe luuakse isikuga, kes on pärit Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigist või kelle elu- või asukoht on sellises riigis ning *kelle tehinguga või teenuse osutamise lepinguga seotud väljaminevate maksete kogusumma ühes kalendrikuus ületab füüsilisest isikust kliendi puhul 15 000 eurot ja juriidilisest isikust kliendi puhul 25 000 eurot*, ning kui hoolsusmeetmeid ei kohaldata isiku või tema esindajaga samas kohas viibides.
- 14.2. Isiku tuvastamiseks ja andmete kontrollimiseks kasutatakse digitaalseks isiku tõendamiseks ette nähtud dokumenti või muud kõrge usaldusväärsuse tasemega e-identimise süsteemi (mis on kantud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul artikli 9 alusel Euroopa Liidu Teatajas avaldatud nimekirja).
- 14.3. Kui isik on välisriigi kodanik, tuleb lisaks punktis 14.2 sätestatud kasutada ka välisriigi pädeva asutuse poolt välja antud isikut tõendavat dokumenti.
- 14.4. Isiku tuvastamiseks ja andmete kontrollimiseks kasutatakse lisaks usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet. Ettevõttel on õigus e-residendi isikusamasuse tuvastamiseks ning andmete kontrollimiseks kasutada isikut tõendavate dokumentide andmekogusse kantud isiku tuvastamise andmeid.
- 14.5. Infotehnoloogiliste vahendite abil isikusamasuse tuvastamise ja andmete kontrollimise tehniliste nõuete ja korra osas tuleb Ettevõttel järgida valdkonna eest vastutava ministri määruseid (Infotehnoloogiliste vahendite abil isikusamasuse tuvastamise ja andmete kontrollimise tehnilised nõuded ja kord).

15. Kahtlastest ja ebaharilikest tehingutest teatamine

- 15.1. Kui töötajal tekib kahtlus, et tegemist võib olla kahtlase või ebahariliku tehinguga või muude asjaoludega, teatab ta sellest viivitamatult kontaktisikule, kes otsustab informatsiooni edastamise rahapesu andmebüroole ja tehingu edasilükkamise.
- 15.2. **Töötaja ei tohi teavitada klienti tekkinud kahtlusest ja tema kohta kontaktisikule saadetud teatisest.**
- 15.3. Töötajal tuleb samal päeval edastada kontaktisikule kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis järgmised andmed:
 - 15.3.1 teatamise põhjus;
 - 15.3.2 kliendi nimi/nimetus (ja kontonumber);
 - 15.3.3 kliendi isikukood/registrikood;
 - 15.3.4 esindaja andmed (kui tehingu teeb esindaja);
 - 15.3.5 tehingu sisu;
 - 15.3.6 tehingu summa ja valuuta;
 - 15.3.7 tehingu vastaspoole andmed (kui on);
 - 15.3.8 oma kontaktandmed (nimi, kontor, telefon).
- 15.4. Kontaktisiku nõudmisel saadab töötaja Kontaktisikule kontaktisiku poolt nõutud lisaandmed ja -dokumendid.

16. Hoolsusmeetmete kohaldamata jätmise tagajärjed

- 16.1. Keelatud on luua ärisuhet, teha tehingut või seda lõpule viia, kui:
 - 16.1.1 punktides 5.3.1 – 5.3.3 nimetatud hoolsusmeetmete täitmine ei ole võimalik;
 - 16.1.2 esitatud dokumentide või muu informatsiooni põhjal tekib töötajal kahtlus, et tegemist võib olla rahapesu või terrorismi rahastamisega;
 - 16.1.3 tegemist on isikuga, kelle kapitali moodustavad esitajaaktsiad või muud esitajaväärtpaberid.
- 16.2. Kui kliendiga on juba loodud ärisuhe, esinevad punktides 16.1.1 – 16.1.2 nimetatud alused ja klient keeldub esitama hoolsusmeetmete kohaldamiseks vajalikku teavet või dokumente, tuleb see lugeda lepingu oluliseks rikkumiseks ja ärisuhte aluseks olev kestvusleping etteteatamistähtaega järgimata üles öelda. Sellise kliendiga seotud kahtlasest tehingust tuleb teavitada rahapesu andmebürood.
- 16.3. Tehingu tegemisest võib keelduda, kui:
 - 16.3.1 klient või tehingus osalev isik ei esita vaatamata sellekohasele nõudmisele dokumente ja asjakohast teavet või tehingu objektiks oleva vara päritolu tõendavaid andmeid või dokumente;
 - 16.3.2 kliendi või tehingus osaleva isiku esitatud andmete ja dokumentide põhjal tekib kahtlus, et tegemist võib olla rahapesu ja terrorismi rahastamisega või sellega seotud kuritegude toimepanemisega või sellise tegevuse katsega;
 - 16.3.3 e-residendi digitaalse isikutunnistuse väljaandmisest keeldutakse, selle kehtivus peatatakse või see tunnistatakse kehtetuks.
- 16.4. Kui esinevad punktides 16.3.1 – 16.3.3 nimetatud alused, võib ärisuhte aluseks oleva kestvuslepingu etteteatamistähtaega järgimata erakorraliselt üles öelda.
- 16.5. Kui punktides 16.3 – 16.4 nimetatud tingimustel oleks tehingu tegemata jätmise võimatu või kui tehingu tegemata jätmise või ärisuhte lõpetamine võib takistada kahtlasest tehingust kasusaajate tabamiseks tehtavaid jõupingutusi, võib tehingu siiski teha või ärisuhtega jätkata, teavitades sellest rahapesu andmebürood kohe pärast tehingu tegemist või ärisuhte jätkamise otsustamist.

17. Rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamise erisused

17.1. Üldised kohustused

- 17.1.1 Töötaja peab asutuse majandustegevuses pöörama erilist tähelepanu kliendi või tehingu tegevusele ja asjaoludele, mis viitavad võimalusele, et kliendi või tehingust muul viisil kasu saava isiku puhul on tegemist rahvusvahelise finantssanktsiooni subjektiga. Töötaja lähtub oma kohustuse täitmisel käesolevas juhendis sätestatud riskiastmetest ja rakendab vastavalt hoolsusmeetmeid lihtsustatud või tugevdatud korras.
- 17.1.2 Töötaja peab pidevalt jälgima talle kontaktisiku poolt edastatud teavet rahvusvahelise finantssanktsiooni kehtestamise, muutmise või lõpetamise kohta.
- 17.1.3 Töötaja peab tagama, et enne kliendisuhete loomist ning samuti rahvusvahelist finantssanktsiooni kehtestava või rakendava õigusakti jõustumisel, muutmisel, kehtetuks tunnistamisel või kehtivusaaja lõppemisel on ta teostanud rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti tuvastamiseks kontrolli.

17.2. Päringud rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti tuvastamiseks

- 17.2.1 Enne kliendisuhete loomist teostab töötaja kliendi isikuandmete alusel rahapesu andmebüroo veebilehel "finantssanktsiooni subjekti otsing" lahtris päringu ning kontrollib õigusakte, millega on kehtestatud rahvusvaheline finantssanktsioon. Töötaja võrdleb kliendi isikuandmeid rahapesu andmebüroo veebilehel toodud andmetega, eesmärgiga tuvastada mainitud rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti või temaga tehtud tehingu olemasolu.
- 17.2.2 Kui töötajale saab kontaktisiku kaudu või muul viisil teatavaks, et jõustunud on uus rahvusvahelist finantssanktsiooni kehtestav või rakendav õigusakti, seda on muudetud, see on kehtetuks tunnistatud või selle kehtivusaeg on lõppenud, teostab töötaja nimetatud õigusaktis toodud isikute tuvastamiseks päringu oma kliendifailis, eesmärgiga tuvastada õigusaktis toodud isiku või temaga tehtud tehingu olemasolu.
- 17.2.3 Töötaja peab päringute koostamisel arvestama isikuandmeid moonutavate teguritega (asjaolud, mille tulemusel võib muutuda isikuandmete kirjaliku taasesituse viis).
- 17.2.4 Töötaja peab päringu tulemusel leitud isikute nimesid analüüsima lähtuvalt isikuandmeid moonutavate tegurite võimalikust mõjust.

17.3. Teavitamiskohustus ja tehingu tegemisest keeldumine

- 17.3.1 Kui töötajal tekib päringu sooritamise järel kahtlus või töötaja teab, et klient või tehingust muul viisil kasu saav isik on rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt, teatab ta sellest viivitamatult kontaktisikule, kes otsustab informatsiooni edastamise rahapesu andmebüroole ja finantssanktsiooni meetmete võtmise.
- 17.3.2 Kahtluse korral küsib töötaja finantssanktsiooni subjekti tuvastamiseks isikult lisateavet. *Juhul, kui isik keeldub lisateabe andmisest või selle abil ei ole võimalik kindlaks teha, kas isik on rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt, keeldub töötaja tehingu tegemisest ning teavitab sellest viivitamatult kontaktisikut, kes*

edastab informatsiooni rahapesu andmebüroole ja otsustab rahvusvahelise finantssanktsiooni meetmete võtmise.

17.3.3 Töötaja ei tohi teavitada klienti tekkinud kahtlusest ja tema kohta kontaktisikule saadetud teatisest.

17.3.4 Töötajal tuleb samal päeval edastada kontaktisikule kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis järgmised andmed:

- 1) teatamise põhjus;
- 2) kliendi nimi/nimetus (ja kontonumber);
- 3) kliendi isikukood/registrikood;
- 4) esindaja andmed (kui tehingu teeb esindaja);
- 5) *tehingu sisu*;
- 6) *tehingu summa ja valuuta*;
- 7) *tehingu vastaspoole andmed (kui on)*;
- 8) rahvusvahelise finantssanktsiooni päringu sooritamise aeg;
- 9) oma kontaktandmed (nimi, kontor, telefon).

17.3.5 Kontaktisiku nõudmisel saadab töötaja kontaktisikule kontaktisiku poolt nõutud lisaandmed ja -dokumendid.

17.3.6 Tehingu võib isiku puhul võib eeldada kahtlust järgmiste asjaolude esinemisel:

- 1) Sularahatehing alates 15 000 eurost ühekordse makse või osamaksetena;
- 2) Regulaarsed või ebaharilikud sularaha maksed;
- 3) Suures summas kindlustustoodete ostmine sularaha eest;
- 4) Ebatavaline huvi kindlustuse väljamakse kohta;
- 5) Ebatavaline huvi kindlustuslepingu katkestamise ja väljamakse vastu;
- 6) Elukindlustuslepingu maksed on ebaproportsionaalsed riskide ka kindlustuskaitsete suhtes;
- 7) Kindlustusmaksete tasumine sularahas, mis on ilmselt ebaproportsionaalne kindlustusvõtja sissetulekuga;
- 8) Soodustatud isiku määramine, kes ei ole seotud kindlustusvõtjaga;
- 9) Elukindlustuse sõlmimine lühemaks, kui 3 kuuks;
- 10) Kindlustuslepingu katkestamine muretsemata sellega seotud kulude pärast;
- 11) Isikul ei ole tegelikku huvi kindlustuskaitse vastu.

17.3.7 Kui töötaja saab teada, et rahvusvahelise finantssanktsiooni subjektiks oleva kliendi suhtes lõpetatakse rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamine täielikult või osaliselt, teatab ta sellest viivitamatult kontaktisikule, kes otsustab kliendi suhtes meetme rakendamise lõpetamise rahvusvahelist finantssanktsiooni kehtestavat või rakendavat õigusakti muutvas õigusaktis sätestatud ulatuses.

18. Kontaktisik

18.1. Kontaktisiku ülesandeks on:

18.1.1 rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamise nõuete täitmise kontrollimine asutuses;

18.1.2 rahapesu andmebüroo veebilehe korrapärane jälgimine rahvusvaheliste finantssanktsioonide kehtestamise, muutmise ja lõpetamise osas ning nimetatud teabe edastamine asutuse töötajatele;

- 18.1.3 temale saadetud kahtlaste tehingute teadete eelanalüüs ja otsustamine, kas saata teade edasi rahapesu andmebüroole või mitte (sh vajadusel tehingu edasilükkamise otsustamine);
 - 18.1.4 informatsiooni edastamine rahapesu andmebüroole rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtluse, samuti rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti kahtluse või subjekti tuvastamise korral ning rahapesu andmebüroo poolt esitatud päringutele ja ettekirjutustele vastamine;
 - 18.1.5 informatsiooni edastamine rahapesu andmebüroole igast tehingust, milles rahaline kohustus suurusega üle 32 000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus täidetakse sularahas, sõltumata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul;
 - 18.1.6 tagada rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti tuvastamise korral või käesoleva juhendis toodud olukorras rahvusvahelist finantssanktsiooni kehtestavas või rakendavas õigusaktis sätestatud meetmete võtmine ning võetud meetmetest rahapesu andmebüroo teavitamine;
 - 18.1.7 tagada rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti osas võetud meetme rakendamise lõpetamine nõutud ulatuses, kui rahvusvahelist finantssanktsiooni kehtestav või rakendav õigusakt tunnistatakse kehtetuks, selle kehtivusaeg lõpeb või seda muudetakse selliselt, et rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamine rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti suhtes lõpetatakse täielikult või osaliselt;
 - 18.1.8 asutuse töötajatelt laekunud kahtlaste ja/või ebaharilike toimingute kohta laekunud andmete kogumine ning nende andmete töötlemine ja säilitamine selleks ettenähtud korras;
 - 18.1.9 asutuse juhatuse kirjalik informeerimine puudustest rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse, rahvusvahelise sanktsiooni seaduse, Finantsinspektsiooni juhendite ja käesoleva juhendi nõuete täitmisel.
- 18.2. Kontaktisiku õigused:
- 18.2.1 tehingute ja nende vormistamise kontrollimine vastavalt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusele, rahvusvahelise sanktsiooni seadusele, Finantsinspektsiooni juhenditele ja käesolevatele protseduurireeglitele;
 - 18.2.2 asutuse töötajate tegevuse kontrollimine rahapesu ja terrorismi rahastamist tõkestava ning rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamist puudutava tegevuse järgimisel.
- 18.3. Kontaktisik tohib edastada talle seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlusega ning rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti kahtluse või tuvastamisega teatavaks saanud informatsiooni või andmeid üksnes:
- 18.3.1 asutuse juhatusele;
 - 18.3.2 rahapesu andmebüroole;
 - 18.3.3 eeluurimisasutusele seoses kriminaalmenetlusega;
 - 18.3.4 kohtule kohtumääruse või -otsuse alusel.
- 18.4. Põhjendatud rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral edastab Kontaktisik teate viivitamatult rahapesu andmebüroole juhindudes rahapesu andmebüroole esitatava teate vormist ja selle täitmise juhendist.
- 18.5. Teade edastatakse rahapesu andmebüroole veebipõhise teatamise vormi: <https://www2.politsei.ee/et/organisatsioon/rahapesu/saada-teade.dot> või X-tee teenuse kaudu. Täidetud teate vormile lisatakse koopiad tehingu aluseks olevatest

dokumentidest, samuti isiku isikusamasuse tuvastamise aluseks kasutatud andmed või dokumentide koopiaid.

- 18.6. **Isikut ei või informeerida** tema kohta rahapesu andmebüroole edastatud teatest.
- 18.7. Kui isiku tegevus ei ole vastavalt käesolevale juhendile täielikult kvalifitseeritav sellise tegevusena, millest tuleb rahapesu andmebüroole teatada, tuleb kliendi edasine tegevus võtta kõrgendatud tähelepanu alla. Rahapesu andmebürood tuleb teavitada kohe, kui tekib põhjendatud kahtlus kliendi kahtlase käitumise suhtes.
- 18.8. Ettevõtte, tema töötaja, kontaktisik või asutus nimel tegutsenud isik ei vastuta tehingu sooritamata jätmisest või mittetähtaegselt sooritamisest tuleneva kahju eest, mis tekitatakse kliendile seoses rahapesu andmebüroole terrorismi rahastamise või rahapesu või rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti kahtlusest heas usus teatamisega.
- 18.9. Rahapesu andmebüroo teavitamist ning asjakohaste andmete edastamist ei loeta seaduse või lepinguga pandud konfidentsiaalsusnõude rikkumiseks ning nende isikute suhtes ei kohaldata vastavate andmete avaldamise eest õigusakti või lepinguga ettenähtud vastutust.

19. Andmete registreerimine, säilitamine ja kaitse

- 19.1. Registreerida tuleb:
 - 19.1.1 tehingu tegemise kuupäev või ajavahemik ja tehingu sisu kirjeldus;
 - 19.1.2 teave ärisuhte loomisest või juhuti tehingu tegemisest keeldumise asjaolude kohta;
 - 19.1.3 tehingus osaleva isiku või kliendi algatusel ärisuhte loomisest või tehingu, sh juhuti tehingu tegemisest loobumise asjaolud, kui loobumine on seotud hoolsusmeetmete kohaldamisega;
 - 19.1.4 teave, kui infotehnoloogiliste vahendite abil ei ole võimalik üldkorras kohaldatavaid hoolsusmeetmeid kohaldada;
 - 19.1.5 teave ärisuhte lõpetamise asjaolude kohta seoses hoolsusmeetmete kohaldamise võimatusega;
 - 19.1.6 rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlusega seonduv teatamiskohustuse aluseks olev teave;
 - 19.1.7 seltsingu, ühisuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse esindajaga või usaldusfondi või usaldusisikuga tehinguid tehes asjaolu, et isik omab sellist staatust, ning registrikaardi väljavõtte registrist või tõendi sellise registri pidajalt, kus juriidilise isiku staatust mitteomav isikute ühendus on registreeritud;
 - 19.1.8 muu tehingu puhul tehingu summa, vääringu ja konto numbrid;
 - 19.1.9 rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti tuvastamiseks teostatud kontrolli andmed: aeg, kontrollinud isiku nimi, kontrollimise tulemused ja võetud meetmed.
- 19.2. Säilitada tuleb järgmised andmed:
 - 19.2.1 isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise aluseks olevate dokumentide originaalid või koopiaid ja ärisuhte loomise aluseks olevad dokumendid;

- 19.2.2 kõik töötajatelt laekunud teated kahtlaste ja ebaharilike tehingute kohta, samuti nende teadete analüüsimiseks kogutud informatsiooni ja muud seonduvad dokumendid ning rahapesu andmebüroole edastatavad teated, koos teate edastamise aja ja edastanud töötaja andmetega;
 - 19.2.3 rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusest tulenevate kohustuste täitmisega seotud kogu kirjavahetus, kõik ärisuhte seire käigus kogutud andmed ja dokumendid, samuti andmed kahtlaste või ebatavaliste tehingute või asjaolude kohta, millest rahapesu andmebürood ei teavitatud;
 - 19.2.4 rahvusvahelise finantssanktsiooni kahtluste, rakendamiste ja kontrollidega seotud andmed, sh kontrollimise aeg, kontrollitud isiku nimi, kontrollimise tulemused ja võetud meetmed.
- 19.3. Kontaktisik säilitab punktis 19.2 nimetatud andmed kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis 5 aastat.
- 19.4. Rahapesu andmebüroo järelevalvetöötaja esimesel nõudmisel peab esitama kõik kontrolliks vajalikud dokumendid kontrollijatele.
- 19.5. Seadusest ja käesolevatest protseduurireeglitest tulenevate nõuete kohaldamisel rakendatakse kõiki isikuandmete kaitse reegleid.

20. Töötajate teavitamine

- 20.1. Käesolevad protseduurireeglid tehakse Ettevõtte töötajatele allkirja vastu teatavaks.
- 20.2. Töötajatele korraldatakse regulaarseid rahapesu tõkestamise ja rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamise valdkonna koolitusi.